

Hozzád, amikor szobrodat főiskolánk szellemi nagyságainak ércalakjai közé helyezük. Mi felgyújtjuk az emlékezés fátylóját mindig, valahányszor ennek a főiskolának történetéről, valahányszor a magyar erdészet küzdelmes, becsületos multjáról beszélünk hallgatóinkhoz. És amikor a Te mindig tiszta ideáloktól hevített munkásságod szelleme lendületbe kapja a katedra hangját és felszítja a hallgatóság szemeiben a lelkesedés tüzét, akkor ott vagy mindig közöttünk.

Ne is hagyj el bennünket soha! Vezess, taníts bennünket mindnyájunkat továbbra is! Taníts bennünket úgy érezni, taníts bennünket úgy dolgozni, mit ahogy Te éreztél, mint ahogy Te dolgoztál!

Emlékbeszéd

Vadas Jenő volt főiskolai tanár szobránál.

Elmondta az 1930 okt. hó 18-án tartott szoboravató-ünnepen:

Róth Gyula főiskolai r. tanár.

Mélyen tisztelt ünneplő közönség!

Megrendülve állok meg Vadas Jenő szobra előtt. Vadas Jenőnek érbe vésett arca előtt. Nemcsak korai halálának emlékezete rendít meg, hanem még sokkal nagyobb mértékben megrendít Vadas Jenő életének komor tragikuma. Vadas Jenő nem vett közvetlenül részt a háborúban, hozzátartozóját sem vesztette el a háborúban, mégis kevés ember van, akitől annyit vett el a háború, mint Vadas Jenőtől.

Egészen a háború kitöréséig úgy látszott, hogy Vadas Jenő a sors kiválasztottja és kedveltje. Előkelő megjelenése, daliás alakja, férfiúi szépsége, mosolygó beszédes kék szeme, lebilincselő modora, kiváló szónoki képessége és szavaiból kisugárzó hatalmas tudása, nemkülönben családi életének eszményi bensősége, mind a sors kegyeltjének mutatta.

Vadas Jenő született 1857-ben Hámorban. Középiskoláit Miskolcon és Selmecebányán végezte. 1874-ben tett érettségét, ugyanez évben lépett az erdőmérnöki főiskola hallgatói sorába. 1878-ban végzett és 1880-ban tett államvizsgát. 1878—

80-ig a máramarosszigeti m. kir. erdőigazgatóságnál, 1880—1882-ig a földművelésügyi miniszteriumban szolgált, 1882—1885-ig az óvizi erdőgondnokságot vezette, ebben az évben vette át a vadászzerdei újonnan létesített m. kir. erdőőri szakiskola vezetését, ahonnan 1891-ben Selmecebányára került, az erdőtenyésztés tan, védelem-, növény- és állattani tanszékre, amelyen megmaradt élete végéig.

1897-ben vette át a m. kir. erdészeti kísérleti állomás vezetését, 1910-ben az erdészeti kísérleti állomások nemzetközi szövetsége egyhangúlag elnökévé választotta.

Tanulmányutakon vagy különleges kiküldetésekből bejárta egész Középeurópát.

Fontosabb irodalmi munkái: A tölgyesmeték neveléséről. Az árvédelmi füzesek telepítéséről. A selmecebányai m. kir. erdőakadémia története és ismertetése. Az akác monographiája. Erdőművelés tan.

Napsugaras ifjúsága hazánk egyik legbájosabb vidékén telt, a kies háromi völgyben, Lillafüred tőzsomszédságában.

Itt éledt benne a természetért való rajongása, a kutatásához való hajlandósága, amelyet nagybátyja, a nagy Herrmann Ottó szított, aki, mint Vadas maga mondja egyik munkájában: „beleoltotta a nagy Természet iránti szeretetet és megtanította annak könyvéből olvasni“.

A Természetért való rajongása vitte az erdőmérnöki pályára, a selmeci főiskolára, melynek elvégzése után az állam szolgálatába lépett. A hegyvidéki erdőkben, részben a miniszteriumban töltött egynéhány évi szolgálat után a vadászzerdei újonnan létesített erdőőri szakiskola igazgatója lett és itt töltött évei alatt megalapozta ennek a szakiskolának fejlődését oly mértékben, hogy abból országos hírű, kiváló intézmény lett. Már ebben az időben megismerte a külföldet, amellyel az érintkezést állandóan fenntartotta és ki-mélyítette és ahol az ő neve a legjobban hangzók közé került.

Az 1891-ik évben foglalta el a főiskolai tanszékét, amelyen haláláig megmaradt, három évtizeden át a magyar erdőmérnökségnek egész nemzedékét nevelte fel.

Tanszéké az ő gondos vezetése alatt hatalmas fejlődést mutatott, annyira, hogy halála után már nem akadt ember,

aki azt be tudta volna tölteni, ketté kellett azt osztanunk. A magyar erdőművelésnek Illés Nándor által megalapozott épületét Vadas Jenő építette ki, ő cserélte ki az idegen földből vett pilléreket olyanokkal, amelyeket tisztán a hazai földből formált, kiegészítve a nyers anyagot nagy szellemének tiszta tüzeiben. Vadas Jenő nagy szellemének köszönjük az első, nemcsak nyelvében, de tartalmában, anyagában és gondolatmenetében is **magyar** erdőművelést.

A tanszéken kifejtett munkáját mindenütt és mindenkor elismerés és siker kísérte. Tanártársai szerették és tisztelték, hallgatói bálványozták és áhitattal hallgatták mélyen szántó, de mindig külsőleg is gondosan kidolgozott, ékesen szóló előadásait.

A magyar gyakorlati erdőgazdaság, amelynek majdnem minden egyes művelőjéhez személyes ismeretség, benső barátság fűzte, osztatlan elismeréssel és hittel kísérte Vadas Jenő munkáját.

Hogy mily nagyszabású volt Vadas Jenő munkássága, misem mutatja jobban, minthogy tanári működésének fényes eredményei dacára mégsem a tanszéken kell keresnünk élete legnagyobb, legértékesebb alkotását, életének igazi célját, hanem a tudományos kutatásnak, a magyar erdészeti kísérletügynek terén, amelyet Vadas Jenő szervezett meg, amelyet ő fejlesztett ki, amely Vadas Jenő nevével mindörökre összeforrott és amelyet ő maga is mindig élete munkájának tekintett.

Nehéz küzdelmet vívott ezért az eszméért. Az 1893-ik évben vetette fel a magyar szakirodalomban az erdészeti tudományos kutatás megszervezésének gondolatát, miután előzőleg megismerte a külföld kutató intézeteit és ugyanebben az esztendőben az erdészeti kísérleti állomások újonnan megalakult nemzetközi szövetségének Bécsben tartott első kongresszusán is résztvett. Három évvel később, a millenium évében, újra szorgalmazta a kutatás szervezését a magyar erdőgazdaság országos gyűlésén; de csak még másfél évvel később ért célhoz: 1897 végén életre kelt Vadas Jenő vezetése alatt a m. kir. erdészeti kísérleti állomás.

Szerény keretben indult meg a munka, mégis elérkezett

Vadas Jenő már a második évben oda, hogy saját, külön folyóiratot tudott teremteni a magyar erdészeti tudományos kutatásnak, azt a folyóiratot, amelynek Vadas Jenő adta az „Erdészeti Kísérletek“ címét, amely cím alatt a folyóirat ma is él és vaskos kötetein büszkén viseli 32 év patináját. Vadas Jenő éles szeme felismerte, hogy a saját folyóirat a tudományos kutatás szervezésének legfontosabb tényezője, mert éppen a saját folyóiratunk révén tudjuk szétvinni a világban a magyar erdőgazdaságnak, a magyar erdészeti tudományos kutatásának hírét, becsületet és elismerést szerevezve annak számára. Vadas Jenőnek magának is kijutott az elismerés, amelynek legértékesebb bizonyítéka, hogy az erdészeti kutató intézetek nemzetközi szövetsége 1910-ben elnökévé választotta.

Céltudatos vezetése alatt kifejlődött az állomás ügy, hogy az egész országot behálózta kutatásaival és megfigyeléseivel, iskolázott és speciálisan képzett személyzete pedig felgyarapodott annyira, hogy azóta sem tudtuk még elérni azt sem számban, sem fajsúlyban.

Vadas élete munkájának megkoronázása lett volna, hogy az egész művet a nagyvilág erdőmérnöki tudományának képviselői előtt bemutassa, amit tervbe is vett és aminek 1914 szeptember havában kellett volna megtörténnie.

Már készen állott minden, amikor lángba borult a világ és tüzében elhamvadt Vadas Jenő szerencséje, alkotása, büszkesége és boldogsága.

Élete alkonyán szertefoszlott minden, amit alkotott, elpusztult minden, amin magyar lelke egész hevével csüngött; tanszéke szétdúlva, kirabolva; kutató intézete megbénulva, kifosztva, munkatársai szerteszórva, hazája megalázva, darabokra szakítva; ő maga kitiltva a tudománynak csarnokából, amelyben élete munkásságát leróta.

Ebben van Vadas Jenő életének tragikuma. Megérte az összeomlást, de már nem érte meg az újraéledést!

Az utolsó pillanatig várta a megváltást, izzó magyar lelke nem tudta, nem akarta elhinni, hogy az ő szeretett erdőségeit, a Kárpátok díszét leszakíthassák Szent István király palástjáról és mikor mégis megtörtént, amikor kiver-

ték őt is a tudomány ősi hajlékából és abból az újból is, amit ő maga teremtett, akkor lelke megtört, teste megroskadt és az alattomos kór belé tudott fészkelni szívós szervezetébe. Selmebányáról való elűzetésével kezdődött Vadas Jenő haldoklása, csak edzett testének, erős lelkének tulajdonítható, hogy a testi halál csak évekkel később váltotta meg.

Mi pedig, az ő tanítványai, szívünk mélyéig megrendülve nézzük azt a tragikus sorsot, amely a magyar erdőgazdaságnak, a magyar erdőmérnöki szakoktatásnak és a magyar erdészeti tudományos kutatásnak egyik legnagyobb alakját sujtotta és ideállítottuk ezt a szobrot, hogy kifejezésre juttassuk ebben az ércalakban, hogy Vadas Jenő itt van! Az ő szellemét oltotta belénk és mi ebben az ő szellemében dolgozunk tovább és az ő szelleme itt lesz, ameddig ebben a főiskolában magyar erdőmérnököket fognak nevelni és ameddig ennek az intézetnek neveltjei fognak dolgozni a magyar erdőgazdaság terén, akár künn az életben, akár künn az erdőben, akár a laboratórium zárt falai között. Ezt jelképezi ez a szobor és jelképezi a mi soha el nem múló hálánkat, a mi soha el nem múló tiszteletünket, amit Vadas Jenő ki-magasló, hatalmas egyénisége iránt érünk.

A 2281/1930. M. E. kormányrendeletéről.

Írta: Nagy Károly.

Az Erdészeti Lapok folyó évi VII—VIII. számú füzeté közölte ezt a kormányrendeletet, amelyben a kormány kimondta, hogy az 1930/31. évi téli fűtési időszaktól kezdve az összes önkormányzati (vármegyei, városi, községi) testületeknek fűtés és egyéb melegtermelés céljaira az állami hivatalokhoz hasonlóan kizárólag hazai termelésű szenet szabad felhasználniok.

Ugyanez a füzet közölte gróf Hadik János nagytekin-télyű és tudású elnökünknek e tárgyban a főrendiház gyűlésén elhangzott felszólalását, valamint az Országos Erdészeti Egyesületnek Mayer János, a m. kir. földművelésügyi miniszter úrhoz intézett előterjesztését. Ebben alaposan ki-